

Илија ПСАЛТИРОВ

КОСМОПОЛИТИЗАМ СОГЛЕДАН НАД АТЛАНТИКОТ

К

олумнава ја пишувам во авионот со кој патувам од Милано за Њујорк. Часовникот покажува 10 минути до 20 часот по македонско време, а надвор е бел ден. Во зоната сме каде што временската разлика го поместува биолошкиот часовник. Но, тоа лично мене не ме оневозможува да земам пенкало и хартија и да напишам неколку редови токму овде, над Атлантикот. Кога човек има толку време на располагање, едноставно размислува за сè и сешто, како височината од 11.000 метри над земјиното тло да прави работите да се гледаат од една друга димензија.

И размислувам за животот, за радостите и за непријатностите, за моите драги луѓе, за Македонија, за Европа, за светот. Овде горе сè ми доаѓа некако мало, дофатливо. Гледајќи во екранот пред мене, го следам летот на авионот, прелетувајќи ја полови-на Европа, Атлантикот, движејќи се кон САД. И си мислам, колку светот навистина е мал! За неколку часа си од едниот на другиот негов крај. Но, сфаќам и колку ние луѓето всушност сме мали, непознавајќи се меѓусебно, непознавајќи ги другите култури и вредности, непознавајќи ги обичаите и навиките, што прави да не се почитуваме меѓу себе и да бидеме туѓинци едни на други, па макар живееле и на исто тло. Околу мене, во авионот гледам луѓе од различни култури, говорат различни јазици и верувам имаат различни ставови по исти прашања. И тоа е сосема нормално. Како што е нормално и

тоа што сите ние имаме различни вери и националности, различни физиономии и боја на кожата...

Зарем не е прекрасен светот со сите тие разлики? Зарем не е прекрасно што тие разлики ни овозможуваат да се нурнеме и да ги истражуваме истите и со секое откритие да бидеме побогати и посреќни? Каков би бил овој свет ако сите сме исти, живееме по исти навик и обичаи, веруваме во исти божества и имаме иста боја на кожата? Убеден сум дека би било здодевно и монотono. Убавината на овој свет е во разликите, како што и ние граѓаните на Македонија треба да сфатиме дека во разликите кои ги имаме меѓу нас самите се кријат можностите, а не пречките. Повторно погледнувам околу мене... Лево од мене седи Американка, десно Кинез, пред мене Италијанец, а зад мене група студенти од цел свет. И ги гледам среќни, опуштени, без предрасуди едни кон други.

Тоа е она што ние го немаме и што нас од Балканот и од Македонија нè прави да бидеме поинакви од другите во негативна смисла на зборот. Поинакви сме зашто не сме научиле да живееме едни со други и да ги почитуваме оние околу нас, токму заради тоа што се поразлични од нас самите. Колку ли уште време ќе помине за да почнеме да седиме на една маса ние Македонците, Албанците, Грците, Бугарите, Србите, Црногорците, Босанците, Хрватите? Се чини ние седнуваме заедно само тогаш кога треба да склучиме некаков политички договор, во кој се прецизирани правата на одредена етничка заедница. А зошто не би седнале онака, како соседи и

пријатели и да разговараме за убавите нешта во животот? Да разговараме за тоа како да го направиме нашиот заеднички живот посреќен, порелаксиран, поинаков. Да разговараме за можностите кои ни се в раце, а не ги користиме. Да разговараме за отворање на границите и за тоа како да ја подобриме економската соработка, да ја развиеме културната соработка и да им овозможиме на младите поинтензивно да комуницираат меѓу себе.

Она што сигурно ни е потребно е промена во духот на разликите. Потребна ни е промена на свеста, на умот, на оној чип во мозочниот компјутер, којшто нè ограничува и нè затвора во сопствените светови. Тогаш кога ќе се отвориме кон другите, ќе сфатиме колку навистина светот е мал. Но, тогаш ќе сфатиме и колку големи можеме да бидеме ние луѓето, без оглед кои сме и од каде сме, зашто ќе знаеме да ги почитуваме разликите, да ги почитуваме другите со сите свои мани и доблести, да ги почитуваме нивните верувања и ставови, па дури и да се дијаметрално спротивни од нашите. Тогаш, и покрај разликите, ќе ни биде полесно да најдеме заеднички јазик, а преку него да изнајдеме и заедничко решение за заедничките проблеми и да живееме заеднички живот, во една поубава заедничка иднина.

Јас верувам дека можеме, но и мораме, колку заради нас самите, толку и заради идните поколенија, на кои треба да им го оставиме овој свет како заедничко богатство на сите луѓе, од сите држави и континенти.

Да живее космополитизмот!